

М. М. Новікова, М. В. Боровик

ОРГАНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА

Навчальний посібник

УДК 658(075)

Н73

Автори:

Новікова Марина Миколаївна – доктор економічних наук, професор;

Боровик Марина Вікторівна – доктор економічних наук, доцент

Рецензенти:

О. В. Козирсва – доктор економічних наук, професор завідувач кафедри менеджменту і адміністрування Національного фармацевтичного університету;

Є. М. Рудниченко – доктор економічних наук, професор декан факультету управління, адміністрування та туризму Хмельницького національного університету;

К. А. Мамонов – доктор економічних наук, професор директор Навчально-наукового інституту будівельної та цивільної інженерії Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова

Рекомендовано до друку Вченою радою Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова протокол № 4 від 30 листопада 2021 р.

Новікова М. М.

Н73 Організація виробництва : навч. посібник / М. М. Новікова, М. В. Боровик. – Харків : КП «Міська друкарня», 2022. – 222 с.
ISBN 978-617-619-263-3

У навчальному посібнику розглянуто теоретичні засади організації виробництва. Розкрито питання раціональної організації виробничого процесу на підприємстві. Значну увагу приділено організаційному забезпеченню виробничого процесу. З метою поглибленого вивчення матеріалу в навчальному посібнику запропоновано питання для самоконтролю та обговорення, тестові завдання та подано рекомендації щодо добору необхідної літератури.

Навчальний посібник призначено для здобувачів вищої освіти економічних спеціальностей, викладачів, аспірантів, фахівців промислових підприємств, підприємців та всіх тих, хто цікавиться питаннями організації виробництва.

УДК 658 (075)

ISBN 978-617-619-263-3

© М. М. Новікова, М. В. Боровик, 2022

© КП «Міська друкарня», 2022

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1 ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ВИРОБНИЦТВА	8
1.1 Сутність організації виробництва.....	8
1.2 Історія розвитку й сучасний стан теорії та практики організації виробництва.....	11
1.3 Підприємство як система та суб'єкт господарювання	14
Висновки	17
Питання для самоконтролю та обговорення.....	18
Тестові завдання	18
РОЗДІЛ 2 ВИРОБНИЧІ СИСТЕМИ	20
2.1 Виробництво як відкрита система	20
2.2 Організаційні основи виробничих систем.....	22
Висновки	27
Питання для самоконтролю та обговорення.....	28
Тестові завдання	28
РОЗДІЛ 3 ВИРОБНИЧИЙ ПРОЦЕС І ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТИПИ ВИРОБНИЦТВА	30
3.1 Технологія і виробничий процес	30
3.2 Принципи раціональної організації виробничого процесу.....	33
3.3 Організаційні типи виробництва	37
Висновки	41
Питання для самоконтролю та обговорення.....	42
Тестові завдання	42
РОЗДІЛ 4 ОРГАНІЗАЦІЯ ТРУДОВИХ ПРОЦЕСІВ І РОБОЧИХ МІСЦЬ	44
4.1 Трудовий і виробничий процеси.....	44
4.2 Організація праці та її форми	47
4.3 Організація і обслуговування робочих місць	51
Висновки	55
Питання для самоконтролю та обговорення.....	56
Тестові завдання	56
РОЗДІЛ 5 НОРМУВАННЯ ПРАЦІ	58
5.1 Вимірювання праці	58
5.2 Аналіз трудових процесів і затрат робочого часу.....	61
5.3 Визначення норм праці.....	65
Висновки	69
Питання для самоконтролю та обговорення.....	70
Тестові завдання	70

РОЗДІЛ 6 ПОБУДОВА ВИРОБНИЧОЇ СТРУКТУРИ У ПРОСТОРИ	72
6.1 Просторові зв'язки у виробничому процесі	72
6.2 Виробнича структура та її різновиди	75
6.3 Просторове розташування підприємства	80
Висновки	83
Питання для самоконтролю та обговорення	84
Тестові завдання	84
РОЗДІЛ 7 ОРГАНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЧОГО ПРОЦЕСУ В ЧАСІ	86
7.1 Виробничий цикл	86
7.2 Розрахування тривалості виробничого циклу простого та складного процесів	89
7.3 Напрямки та шляхи скорочення тривалості виробничого циклу	94
Висновки	96
Питання для самоконтролю та обговорення	97
Тестові завдання	97
РОЗДІЛ 8 ОРГАНІЗАЦІЯ ДОПОМІЖНИХ ВИРОБНИЦТВ	99
8.1 Виробнича інфраструктура	99
8.2 Забезпечення виробництва технологічним оснащенням	102
8.3 Ремонтне обслуговування устаткування	106
8.4 Енергетичне забезпечення виробництва	113
Висновки	118
Питання для самоконтролю та обговорення	119
Тестові завдання	119
РОЗДІЛ 9 ОРГАНІЗАЦІЯ ОБСЛУГОВУЮЧИХ ГОСПОДАРСТВ	121
9.1 Транспортне обслуговування	121
9.2 Матеріальне обслуговування виробництва	130
9.3 Управління виробничими запасами	134
Висновки	139
Питання для самоконтролю та обговорення	140
Тестові завдання	140
РОЗДІЛ 10 ОДИНИЧНИЙ ТА ПАРТІОННИЙ МЕТОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА	142
10.1 Методи організації виробництва	142
10.2 Організація непотокового виробництва	146
10.3 Партіонний метод організації виробництва	148
Висновки	151
Питання для самоконтролю та обговорення	152
Тестові завдання	152
РОЗДІЛ 11 ОРГАНІЗАЦІЯ ПОТОКОВОГО ТА АВТОМАТИЗОВАНОГО ВИРОБНИЦТВА	154
11.1 Потокове виробництво	154
11.2 Автоматизоване виробництво	160
Висновки	164

Питання для самоконтролю та обговорення.....	165
Тестові завдання.....	165
РОЗДІЛ 12 ОРГАНІЗАЦІЙНО-ВИРОБНИЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ТА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ.....	167
12.1 Якість продукції (послуг) та показники оцінювання її рівня.....	167
12.2 Організаційні умови забезпечення якості продукції та її контроль.....	173
12.3 Конкурентоспроможність продукції.....	179
Висновки.....	183
Питання для самоконтролю та обговорення.....	184
Тестові завдання.....	184
РОЗДІЛ 13 КОМПЛЕКСНА ПІДГОТОВКА ВИРОБНИЦТВА ДО ВИПУСКУ НОВОЇ ПРОДУКЦІЇ.....	186
13.1 Система створення та освоєння нової продукції.....	186
13.2 Науково-дослідна підготовка виробництва.....	192
13.3 Технічна підготовка виробництва.....	195
Висновки.....	200
Питання для самоконтролю та обговорення.....	201
Тестові завдання.....	201
РОЗДІЛ 14 ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ПРОЕКТУВАННЯ ВИРОБНИЧИХ СИСТЕМ.....	203
14.1 Сутність організаційного проектування.....	203
14.2 Організаційний проект і його структура.....	207
14.3 Методи організаційного проектування та фактори підвищення його ефективності.....	209
Висновки.....	215
Питання для самоконтролю та обговорення.....	216
Тестові завдання.....	216
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	218